

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/61/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7522204452
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 12. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrává
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:7522204452.3

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členiek senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a JUDr. Moniky Tobiašovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú D. T., narodenú XX.X.XXXX, bytom u matky, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny T., dieťa rodičov: matka O. G., narodená X.X.XXXX, bytom T. XXX, zastúpená JUDr. Stanislavou Majerovou, advokátkou so sídlom Kpt. Nálepku 15, Košice, a otec W. I. T., narodený XX.X.XXXX, bytom C. X, T., zastúpený Mgr. Petrom Koromházom, PhD., advokátom so sídlom Žižkova 3774/4C, Košice, v konaní o úprave výkonu práv a povinností rodičov k maloleťmu dieťaťu, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie č. k. 19P/167/2022-167 z 13.03.2023, takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok s výnimkou výroku V. a v rozsahu zrušenia vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je úprava výkonu rodičovských práv k maloletej D.. Návrh bol podaný otcom ktorý navrhoval, aby súd zveril maloletú D. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov v týždenných intervaloch a počas letných prázdnin v dvojtýždenných intervaloch, bez určenia vyživovacej povinnosti oboch rodičov.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Košice-okolie (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

I. Z v e r u j e maloletú D. T., nar. XX.X.XXXX do osobnej starostlivosti matky. Obaja rodičia sú oprávnení a povinní maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.

II. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu maloletej D. za obdobie od XX.X.XXXX do 31.1.2023 sumou 180 EUR mesačne, za obdobie od 1.2.2023 do budúca sumou 230 EUR mesačne, vždy do 15.dňa v každom mesiaci vopred, k rukám matky maloleťmu dieťaťu.

III. Dĺžné výživné na maloletú D. za obdobie od 21.9.2022 do 13.3.2023 spolu v sume 244,71 EUR je otec p o v i n n ý zaplatiť k rukám matky do 3 dní od doručenia rozsudku.

IV. Otec je o p r á v e n ý stretávať sa s maloletou D.: - každý páry kalendárny týždeň v dobe od piatku od 17:00 hod. do nedele do 18:00 hod. s tým, že otec je oprávnený prevziať maloletú v mieste bydliska matky, kam je povinný maloletú v čase určenom na ukončenie styku matke odovzdať, - každý nepáry kalendárny týždeň v dobe od stredy od 16:00 hod., kedy si otec maloletú prevezme v predškolskom zariadení, ktoré maloletá navštevuje, do štvrtka do 8:00 hod. kedy je otec povinný maloletú odovzdať do predškolského zariadenia, ktoré maloletá navštevuje. V prípade choroby maloleťmu dieťaťu otec prevezme a odovzdá maloletú v bydlisku matky, - počas vianočných sviatkov a zimných prázdnin každý

párny kalendárny rok v dobe od 23.12. od 10:00 hod. do 25.12. do 17:00 hod. a od 30.12. od 10:00 hod. do 6.1. nasledujúceho roka do 17:00 hod., každý nepárny kalendárny rok v dobe od 25.12. od 17:00 hod. do 30.12. do 17:00 hod., - počas jarných prázdnin každý párny kalendárny rok v dobe od piatku, ktorý predchádza prázdninovému týždňu od 16:00 hod. do piatku prázdninového týždňa do 18:00 hod., - počas veľkonočných sviatkov každý nepárny kalendárny rok v dobe od Zeleného štvrtka od 10:00 hod. do veľkonočného pondelka do 18:00 hod., - počas letných prázdnin každý párny kalendárny rok v dobe od 1.7. od 9:00 hod. do 15.7. do 19:00 hod. a od 1.8. od 9:00 hod. do 15.8. do 19:00 hod. a každý nepárny kalendárny rok od 15.7. od 9:00 hod. do 31.7. do 19:00 hod. a od 15.8. od 9:00 hod. do 31.8. do 19:00 hod., - počas jesenných prázdnin každý párny kalendárny rok od prvého dňa prázdnin od 10:00 hod. do posledného dňa prázdnin do 18:00 hod., s tým, že vo všetkých týchto prípadoch je otec oprávnený prevziať maloleté dieťa v mieste bydliska matky, kam je povinný maloleté dieťa v čase určenom na ukončenie styku matke odovzdať. Matka je povinná maloleté dieťa na styk s otcom riadne a včas pripraviť a odovzdať ho otcovi.

V. Návrh matky na určenie výživného nad sumu prevyšujúcu 230 EUR mesačne z a m i e t a.

VI. Návrh otca na nariadenie striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov z a m i e t a.

VII. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

3. Súd svoje rozhodnutie odôvodnil zisteným skutočným stavom veci a vychádzal zo zistení, že výpoveďami oboch rodičov mal preukázané, že rodičia maloletej D. po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Košice - okolie, sp. zn. 18P/26/2020 zo dňa 19.10.2020, ktorý nadobudol právoplatnosť 29.10.2020, obnovili spolužitie a preto súdom naposledy upravené rodičovské práva a povinnosti k maloletému dieťaťu sú už neúčinné. Súd dospel k záveru, že je potrebné zveriť maloletú D. do osobnej starostlivosti matky, ktorá aj toho času zabezpečuje každodennú faktickú starostlivosť o maloletú a to kontinuálne po ukončení rodičovskej dovolenky, pričom prešetrením pomerov kolíznym opatrovníkom bolo zistené, že maloletá D. má v domácnosti matky vytvorené vhodné podmienky na každodennú starostlivosť. Súd bol názoru, že striedavá osobná starostlivosť oboch rodičov tak, ako ju navrhuje otec maloletého dieťaťa, nie je zatiaľ pre maloletú D. vhodná, s poukazom na citovú viazanosť maloletej D. na matku, ako na primárnu vzťahovú osobu, čo bolo preukázané jednak vyjadrením samotnej maloletej D., ktorá pred kolíznou opatrovníčkou deklarovala svoju vôľu bývať s matkou a jednak to vyplýva aj zo správy psychologičky Mgr. M., ktorá dieťa vyšetrila. Ďalej bolo preukázané, že maloletá D. má s otcom vytvorený pekný vzťah, ktorý je však potrebné prehľbovať a pracovať na jeho rozvíjaní pravidelným kontaktom otca a maloletej D..

4. Ďalším dôvodom, pre ktorý bol súd názoru, že striedavá osobná starostlivosť oboch rodičov v tomto čase nie je pre maloletú D. vhodná, je konfliktný vzťah matky a otca maloletej, ich nedostatočná komunikácia a nevyriešené spoluvlastnícke vzťahy. Súd mal za to, že , je v najlepšom záujme zveriť maloletú D. do osobnej starostlivosti matky, s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, návrh otca na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov súd ako nedôvodný zamietol.

5. Pri stanovení rozsahu výživného zo strany otca súd zistil, že za rok 2022 mal otec maloletej v spoločnosti C. D., s.r.o., netto priemerný mesačný príjem vo výške 1.377 EUR. Za január 2023 mal čistý príjem vo výške 2.091 EUR. Z pracovnej zmluvy, ktorú predložil otec maloletého dieťaťa so spoločnosťou C. G. T. D., s.r.o., vyplýva, že otec maloletého dieťaťa bude od 1.2.2023 pracovať na pozícii PM koordinátor, s dojednanou zmluvnou základnou hrubou mzdou vo výške 2.500 EUR. Pri určení výšky výživného na maloletú D. súd vychádzal zo schopností, možností a majetkových pomerov oboch rodičov, prihliadol na to, kto z rodičov a v akej miere sa o maloleté dieťa osobne stará, ako aj z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa. Vzhľadom na zistené príjmové a zárodkové pomery otca je súd toho názoru, že je v možnostiach a schopnostiach otca prispievať na výživu maloletej D. sumou 180 EUR mesačne a od 1.2.2023 sumou 230 EUR mesačne, keďže príjem otca sa zvýšil od 1.2.2023, po nástupe do nového zamestnania Matka žiadala určiť výživné na maloletú D. vo výške 300 EUR mesačne od 21.9.2022 (od podania svojho návrhu na súd), otec maloletej prispieval doposiaľ na maloletú sumou 150 EUR mesačne. súd určil dlžné výživné na maloletú za obdobie od 21.9.2022 do 31.1.2023, t.j. za 4 mesiace a 10 dní vo výške 30 EUR mesačne, t.j. spolu 130 EUR a za obdobie od 1.2.2023 do vyhlásenia rozsudku do 13.3.2023, t.j. za 1 mesiac a 13 dní vo výške 80 EUR mesačne, t.j. spolu 114,71 EUR a celé dlžné výživné vo výške 244,71 EUR uložil povinnosť otcovi maloletej zaplatiť v zákonnej lehote do 3 dní od doručenia rozsudku, s poukazom na to, že otec má dostatočný mesačný príjem na zaplatenie dlhu v zákonnej lehote.

6. Súd bol názoru, že vzťah otca s maloletou D. je dostatočne vytvorený a maloletá je už vo veku, že zvládne odlúčenie od matky aj na niekoľko dní, preto je potrebné rozvíjať a posilňovať vzájomný vzťah otca a dcéry, aby bol pravidelný, preto súd styk upravil tak, aby mal otec možnosť byť s maloletou v priebehu každého kalendárneho týždňa. Upravil aj obdobie sviatkov a prázdnin v takom rozsahu, aby každý rodič mohol počas tohto voľného času maloletého dieťaťa tráviť s ním čas v približne rovnakom rozsahu.

7. Súd vec právne posúdil podľa ustanovení § 24 ods. 2, 4; § 26; § 28 ods. 1, 2; § 36 ods. 1; § 62 ods. 1-5; § 65 ods. 1; § 75 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej aj „Zákon o rodine“ alebo „ZoR“); čl. 4 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj „CMP“). O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

III. Obsah odvolania a vyjadrení k odvolaniu

8. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec, pričom uvedené rozhodnutie napadol vo výrokoch I., II., III., IV. a VI., teda vo všetkých výrokoch vydaných v jeho neprospech pri zohľadnení ním podaného návrhu na začatie konania. Odvolanie odôvodnil podľa § 365 ods. 1 písm. d) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 62 ods. 1 CMP. V odvolaní tiež uviedol, že rozhodnutie súdu trpí vadou nepreskúmateľnosti, keďže nie je náležite odôvodnené, keď neposkytuje jasné a zrozumiteľné vysvetlenie toho, prečo mal súd za to, že v danom prípade nie je v najlepšom záujme maloletej jej zverenie do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. V zásade bral súd pri rozhodovaní do úvahy správu psychologičky Mgr. M., konfliktný vzťah matky a otca a vlastný názor maloletej, avšak v žiadnej časti rozhodnutia sa nezaoberal jej vekom a rozumovou vyspelosťou. Názoru maloletého dieťaťa má byť v súlade s ustanovením § 43 Zákona o rodine venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti. Vzhľadom na skutočnosť, že maloletá mala v čase, kedy s ňou kolízna opatrovníčka vykonávala rozhovor ani nie 4 a pol roka, je podľa názoru otca nevyhnutné prihliadať pri zohľadnení jej názoru taktiež na ostatné skutočnosti, ktoré maloletá vzhľadom na svoj pomerne nízky vek a s ním súvisiaci stupeň rozumovej vyspelosti nemôže náležite vyhodnocovať. Otec poukazoval na skutočnosť, že matka mu neumožňuje realizovať dlhodobý kontakt s maloletou v takom rozsahu, aký by bol z jeho strany žiadaný a ktorý by prispel k náležitému rozvíjaniu jeho vzťahu s maloletou. Otec bol teda nútený opustiť spoločnú domácnosť, čím došlo objektívne k skráteniu času, ktorý mohol v poslednom roku tráviť s maloletou, čo logicky zapríčinilo to, že maloletá trávila oveľa viac času s matkou na úkor otca. Takýto stav podporil väčšiu naviazanosť maloletej na matku, čo u nej logicky mohlo evokovať tú skutočnosť, že pri otázke kolíznej opatrovníčky uviedla, že by rada bývala s mamkou. V dôsledku napádaného rozhodnutia však bude podľa názoru otca dochádzať iba k ďalšiemu prehľbovaniu stavu, kedy bude maloletá viazaná osobitne na matku, s ktorou bude tráviť prevažnú väčšinu svojho života (aj v dôsledku spôsobu rozhodnutia súdu o úprave styku otca s maloletou). Práve v uvedenej situácii bolo a je úlohou súdu, aby veľmi citlivo prihliadal a posudzoval to, čo je naozaj v najlepšom záujme maloletej a aby sa súd veľmi precízne zaoberal posúdením jej názoru a tento vyhodnotil vo svetle okolností celého prípadu s prihliadnutím na vek a rozumovú vyspelosť maloletej. Na uvedené však súd prvej inštancie rezignoval, keď sa v napadnutom rozhodnutí nanajvyš obmedzil v bode 13 na konštatovanie, že rozhovor s maloletou bol vykonaný treťou osobou primerane veku a mentálnej vyspelosti dieťaťa (aj vzhľadom na neskôr uvedené v tomto odvolaní je otázne, na základe čoho k takémuto záveru súd vôbec dospel a či toto jeho konštatovanie nie je iba samoučelným uvedením opakovane preberaného konštatovania nachádzajúceho sa formálne v každom jednom vyhotovení jeho rozhodnutia). Súd prvej inštancie teda náležite neodôvodnil svoje rozhodnutie v časti týkajúcej sa toho prečo prihliadol na názor maloletej napriek jej nízkemu veku, a najmä tomu, že žiadne z ďalších objektívnych dôvodov neodôvodňujú nezverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Súd totiž zjavne nezistil žiadne dôvody, ktoré by bránili v osobnej starostlivosti otca o maloletú. Navyše vzťah maloletej s otcom je veľmi dobrý a táto ho rada navštevuje. Súd prvej inštancie ďalej osobitne poukázal na dôkaz predložený v konaní Matkou, a to na správu psychologičky Mgr. M., ktorá vyšetrila dňa 24.01.2023 maloletú, zhodou okolností niekoľko dní pred prvým pojednávaním v predmetnom konaní, a to bez toho, aby bol otec informovaný o zdravotných problémoch maloletej (uvedené vyplýva z výsluchu matky na pojednávaní dňa 13.02.2023). Súd pri odôvodnení napádaného rozhodnutia poukazoval na skutočnosť, že uvedená psychologička v závere správy uvádza, že u maloletej možno pozorovať zvýšené vzťahovanie k matke a emočnú naviazanosť, ako aj ťažkosti s odlúčením. Súd sa však v odôvodnení rozhodnutia vôbec nevysporiadal s ďalšími

skutočnosťami vyplývajúcimi z predmetnej správy a následne potvrdenými samotnou matkou. Navyše, v predmetnej správe je v časti údajov uvedených priamo matkou zaznamenané, že „posledné týždne chodí k otcovi na celý víkend, prichádza od neho trochu nesvoja, ale inak je to lepšie; lepšie aj zvláda odlúčenie od matky; aj konflikt medzi rodičmi sa v poslednej dobe zmiernil a D. nie je svedkom hádok“. Z uvedeného teda vyplýva, že ťažké rozhodnutie otca spočívajúce v odchode zo spoločnej domácnosti jednak viedlo k tomu, že maloletá nie je svedkom rodičovských hádok, ale najmä to, že od momentu kedy matka súhlasila s tým, aby maloletá u otca trávila celý víkend a nie iba jeden deň, táto lepšie zvláda odlúčenie od matky a celkovo je jej správanie lepšie. V neposlednom rade súd v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že pre rozhodnutie o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky bol preň podstatný konfliktný vzťah rodičov. Súd však ďalej tieto svoje úvahy žiadnym spôsobom nerozvinul a nevysvetlil, prečo je pri takomto stave v najlepšom záujme maloletej, aby bola zverená do osobnej starostlivosti matky. Na otázku kolíznej opatrovníčky, prečo matka nesúhlasí s tým, aby maloletá u otca prespávala aj počas pracovného týždňa matka uviedla, že si nemyslí, že je to správne, obáva sa, či bude dieťa dostatočne pripravené. Uvedené teda potvrdzuje jednak samotný záujem otca byť s maloletou aj počas pracovného týždňa, ale najmä poukazuje na to, že matka nesúhlasí s rôznymi návrhmi otca bez akéhokoľvek logického argumentu, navyše si pri odpovediach často odporuje. Obdobne vyznela situácia, keď matka v odpovedi na otázku kolíznej opatrovníčky či sa maloletá na otca teší odpovedala, že niekedy musí dieťa presvedčať, aby išlo k otcovi. Na to matku samotná kolízna opatrovníčka upozornila, že nič takéto z jej rozhovoru s maloletou nevyplývalo, naopak, z rozhovoru vyplývalo, že maloletá sa do domácnosti otca teší. Uvedené skutočnosti, a to prístup matky k spolupráci s otcom akoby súd prvej inštancie pri rozhodovaní vôbec nebral do úvahy, resp. akoby tieto kriticky nevyhodnotil, naopak, bez akéhokoľvek bližšieho odôvodnenia rozhodol o tom, že striedavá starostlivosť nie je v záujme maloletej a pritom stroho poukázal na konflikt medzi rodičmi. Osobitne ďalej poukazuje na tú skutočnosť, že súd úplne rezignoval na náležité odôvodnenie toho, prečo sa rozhodol v otázke úpravy styku otca s maloletou nevyhovieť návrhu otca prezentovanému na pojednávaní dňa 13.02.2023, ktorý pre prípad rozhodnutia súdu o ponechaní maloletej v osobnej starostlivosti matky navrhoval upraviť jeho styk s maloletou širšie ako len počas dvoch víkendov, keď požadoval, aby minimálne počas jedného týždňa mal upravený styk s maloletou od stredy do nedele. Uvedený nesúhlas súdu s takýmto návrhom vyznieva o to zarážajúcejšie, že k tomuto návrhu sa pripojila taktiež kolízna opatrovníčka na predmetnom pojednávaní. Uvedený nesúhlas súdu s takouto úpravou styku je o to nelogickejší, že sám súd poukazuje na potrebu rozvíjania a posilňovania vzájomného vzťahu otca a maloletej tak, aby bol tento pravidelný. Navyše, súd v bode 36 napádaného rozhodnutia konštatuje, že vzťah s otcom má maloletá dostatočne vytvorený a je vo veku, kedy zvládne odlúčenie od matky aj na niekoľko dní. Uvedené závery súdu teda vyznievajú byť v úplnom rozpore s tým, že súd nevyhovel návrhu otca na striedavú starostlivosť alebo na úpravu rozšíreného styku, za úpravu ktorého sa vyjadrila aj kolízna opatrovníčka.

9. Otec považuje napádané rozhodnutie za nepreskúmateľné aj v časti výroku o určení jeho vyživovacej povinnosti. Z odôvodnenia napádaného rozhodnutia súdu podľa neho nevyplýva, ktoré náklady a v akom rozsahu považoval súd za nevyhnutné, resp. opodstatnené na strane maloletej. Rovnako z napádaného rozhodnutia nevyplýva či súdom určená vyživovacia povinnosť reflektuje iba potrebu pokryť nevyhnutné náklady maloletej na život alebo tú skutočnosť, že životná úroveň otca je podľa súdu na takej úrovni, že odôvodňuje to, aby tento prispieval na výživu maloletej vo väčšom rozsahu ako je iba pokrytie odôvodnených potrieb. Súd prvej inštancie sa vôbec nezaoberal tým, aký je reálny, do úvahy prichádzajúci potenciálny príjem matky a nezohľadnil ani tú skutočnosť, že otec prispieva na výživu maloletej okrem finančného plnenia aj tým, že jej zabezpečuje bezodplatne bývanie v rodinnom dome, ktorého je podielovým spoluvlastníkom.

10. Vo vzťahu k úprave styku uviedol, že rozhodnutím súdu by tomuto dieťaťu malo byť umožnené stýkať sa s oboma rodičmi v takej miere, aby bol postulát rovnakej rodičovskej starostlivosti, čo najviac naplnený. Takéto usporiadanie vzťahov je spravidla vždy v najlepšom záujme dieťaťa, pričom odchýlky od tohto princípu musia byť odôvodnené ochranou nejakého iného, dostatočne silného legitímneho záujmu a konkrétne skutočnosti, o ktoré sa tento záujem opiera, musia byť v danom konaní preukázané. K uvedenému v danom prípade nedošlo.

11. V prípade, ak by sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o tom, že v najlepšom záujme maloletej je jej zverenie do osobnej starostlivosti matky, navrhuje, aby odvolací súd po zohľadnení všetkých vyššie uvedených skutočností rozhodol o úprave jeho styku s maloletou tak, aby tento prebiehal v každom párnom týždni od stredy 16:00 do nedele do 18:00 hod., čo mu umožní

reálne zachovanie a prehľbovanie vzťahu s maloletou. Pokiaľ ide o osobitnú úpravu styku v čase Vianoc a zimných prázdnin, otec navrhuje, aby tento odvolací súd určil odlišne od rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý rozhodol tak, že vždy v jednom kalendárnom roku je maloletá s jedným z rodičov počas Vianoc a súčasne počas Silvestra. Otec je toho názoru, že je v záujme maloletej, aby bola v rámci jedného kalendárneho roku s jedným z rodičov počas Vianoc a s druhým počas Silvestra.

12. Kolízny opatrovník navrhuje napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť.

13. Matka vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že otec vo svojom odvolaní poukazuje na to, že sa nestotožnil s rozhodnutím súdu ani s jeho odôvodnením, ktoré považuje za nedostatočné a nepresvedčivé. Existenciu týchto dôvodov vo svojom odvolaní nepreukázal. V tejto súvislosti sa domnieva, že tu nebola zo strany otca preukázaná existencia žiadneho z ním uvádzaných odvolacích dôvodov (a to pri všetkých výrokoch rozsudku, proti ktorým sa otec odvolal). Z konania a ani z odôvodnenia rozhodnutia nevyplýva, že by sa v nich vyskytla vada, ktorá by bola spôsobilá mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. V zmysle ustálenej judikatúry sú pod tento dôvod subsumované tie dôvody, ktoré sa nedajú priradiť pod iné apelačné odôvodnenia, najmä nedostatky spočívajúce v nedostatočnom poučení, vykonaní nezákonne získaného dôkazu. Rovnako odvolateľ nepreukázal ani to, že by súd na danú situáciu a právny vzťah neaplikoval právnu normu, ktorú by mal aplikovať (zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v platnom znení), resp. ju aplikoval nesprávne, prípadne by ju nesprávne interpretoval. Neuvádza, akú inú právnu normu by prípadne mal súd v tomto prípade použiť, či ako by ju mal správne interpretovať, aby sa to dalo považovať za správne právne posúdenie veci. Rovnako má za to, že súd zistil skutočný stav vecí tak, že to stačilo na rozhodnutie ohľadne starostlivosti o maloletú i vo vzťahu k výške výživného (vrátane dlžného výživného). V súvislosti s rozhodovaním súdu o zverení maloletého dieťaťa do striedavej starostlivosti rodičov, poukazuje na odborný článok G.. R. D., G., z Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie, ktorá zdôrazňuje, že toto rozhodnutie musí byť starostlivo zvážené a že naň musia byť obaja rodičia dôkladne, najmä psychicky pripravení. Z vykonaného dokazovania nevyplývajú iné závery, ktoré by nasvedčovali tomu, že pre maloletú by prípadná striedavá starostlivosť oboch rodičov vytvorila vhodnejšie a stabilné a bezpečné prostredie pre jej ďalší rozvoj, najmä ak je komunikácia rodičov neustále sprevádzaná konfliktnými situáciami, ktoré na maloletú bez pochyb vplyvajú negatívne (podľa konštatovania psychologičky maloletej spôsobujú úzkostné prejavy). Tieto konflikty sa preukázali aj priamo na pojednávaní. Matka poukazovala vo svojej výpovedi a pri prešetrovaní pomerov zo strany kolíznej opatrovníčky na nevhodné, urážlivé a často až agresívne správanie sa otca voči nej, ale napriek tomu sa snaží vnímať vzťah otca k dcére mimo toho, ako sa správa k nej, i keď to, podľa jej názoru nemožno celkom oddeliť. Z pohľadu matky konflikty medzi rodičmi vznikajú často aj preto, že otec nemá záujem tráviť čas s dcérou, keď je napríklad chorá a vyžaduje si jeho osobnú starostlivosť. Dovoľí si poznamenať, že snaha otca vyjsť v ústrety matke napr. v tom, že by občas zostal s dcérou doma v čase choroby, aby matka mohla chodiť do práce, by bolo možné považovať za gesto snahy podieľať sa na plnej a zodpovednej starostlivosti o dcéru a zároveň snaha pomôcť matke, ktorá na rozdiel od otca, nemá partnera a teda celá starostlivosť o domácnosť a dcéru je výlučne na nej. Zjavne odlišné predstavy rodičov o tom, ako by mala vyzeráť starostlivosť o dcéru, bohužiaľ, rovnako prispievajú ku konfliktom. Za dostatočné považuje aj zdôvodnenie súdu týkajúce sa rozhodnutia o vyživovacej povinnosti. Súd veľmi podrobne zisťoval zárobkové pomery oboch rodičov a bolo zistené, že príjem otca je výrazne vyšší ako príjem matky, čo je dané aj skutočnosťou, že matka sa od narodenia doteraz stále stará osobne o dcéru, chodí s ňou k lekárom, zostáva s ňou doma počas choroby a táto skutočnosť pôsobí často veľmi diskriminujúco pri hľadaní zamestnania i samotnom odmeňovaní za prácu. Pokiaľ ide o rozsah styku s maloletou dcérou, má za to, že je výrazne širšie upravený ako očakávala matka, ktorá aj má isté obavy o to, ako dcéra zvládne dvojtýždňové odlúčenie od nej napr. počas letných prázdnin a rovnako aj to, že podľa rozhodnutia bude s dcérou tráviť Vianoce len raz za dva roky. Pre ňu, ako matku, ktorá trávi s dcérou všetko svoj čas, je toto rozhodnutie veľkou a zásadnou zmenou, napriek tomu sa rozhodla tento rozsudok rešpektovať a dať otcovi možnosť ukázať, že dozrel na to, aby bol zodpovedným a zároveň vnímavým rodičom svojej dcéry a aby mal možnosť upevniť svoj vzťah s ňou. S poukazom na uvedené skutočnosti navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil v celom rozsahu ako vecne správny podľa ustanovenia § 387 CSP.

14. V odvolacej replike otec uviedol, že v súlade s ustanovením § 62 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku dopĺňa odvolací dôvod podľa ustanovenia § 365 ods. 1 písm. b) CSP, pretože má za to, že mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a to konkrétne tým, že odôvodnenie

rozsudku súdu prvej inštancie nie je riadne odôvodnené, v dôsledku čoho je nepreskúmateľné až arbitrárne.

15. Matka vo vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že z jeho strany nebola preukázaná existencia žiadneho z ním uvádzaných odvolacích dôvodov. V ďalšom texte vyjadrenia matka poukazuje na dlhodobý trvajúci konflikt medzi ňou a ním, ktorý už skôr viedol k tomu, že matka podala návrh na úpravu rodičovských práv a povinností, o ktorom bolo rozhodnuté Rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie zo dňa 19.10.2020, sp. zn. 18P/26/2020 správala sa spôsobom svedčiacim rodičovskej vyspelosti a tomu, že konflikt s otcom neprenáša do riešenia otázok týkajúcich sa maloletej, na druhej strane však reálne komunikuje s otcom spôsobom, ktorý svedčí o opaku.

16. K vyjadreniu kolízneho opatrovníka k odvolaniu otec uviedol, že z vyjadrenia vyplýva, že kolízny opatrovník považuje rozhodnutie súdu za vecne správne a jeho odvolanie nepovažuje za dôvodné. Otec tomuto vyjadreniu a postoju kolízneho opatrovníka nerozumie, a to osobitne v tej časti, v ktorej tento súhlasí s napádaným výrokom v časti úpravy styku. Otec v odvolaní poukázal na to, že k formulovanému návrhu na úpravu jeho styku s maloletou pre prípad, ak by súd rozhodol o zverení maloletej do výlučnej starostlivosti matky, sa na pojednávaní dňa 13.02.2023 pripojila taktiež prítomná zástupkyňa kolízneho opatrovníka. Na zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Otec navrhuje, aby odvolací súd v danej veci, v prípade jeho pochybností o otcom konštatovanom závere, nariadil vykonanie navrhovaného znaleckého dokazovania a pred rozhodnutím nariadil pojednávanie za účelom výsluchu navrhutej svedkyne. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti zotrváva na svojom návrhu uvedenom v ním podanom odvolaní s výnimkou toho, že navrhuje, aby súd určil povinnosť otca prispievať na výživu maloletej k rukám matky vždy do 20. dňa kalendárneho mesiaca vopred, čo odôvodňuje tým, že jeho zamestnávateľ mu vypláca mzdu po 15. dni kalendárneho mesiaca.

17. Matka vo vyjadrení uviedla, že z predloženého vyjadrenia otca, najmä v kontraste s predošlým vyjadrením matky k odvolaniu, ale aj s poukazom na všetky písomné a ústne vyjadrenia matky a otca v konaní, je najzjavnejší najmä hlboký a zdá sa, že aj ďalej sa prehĺbujúci konflikt medzi rodičmi, ktorí vnímajú úplne odlišne jednotlivé situácie vznikajúce v súvislosti so starostlivosťou o dcéru. Tento konflikt sa v dôsledku predlžovania konania neurovnáva, ale skôr naopak, prehĺbuje sa. Tento pretrvávajúci konflikt je ubližujúci najmä vo vzťahu k maloletej dcére a má za to, že ako prvoradý a najdôležitejší krok sa javí nevyhnutnosť pracovať na jeho zmiernení, resp. najlepšie na jeho odstránení. Matka si existenciu tohto hlbokého konfliktu uvedomuje dlhodobo, a preto už v čase pred prvým rozhodnutím súdu o úprave práv a povinností k maloletej dcére a iniciovala a zabezpečila psychologické poradenstvo pre oboch rodičov na referáte poradensko-psychologických služieb príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Uvedené však nevedlo k zlepšeniu komunikácie a po prvom stretnutí otec konštatoval, že sa nebude riadiť odporúčaniami psychologičky, ktorá „zaspala v socializme“. Predkladá súdu na zváženie aj uloženie výchovného opatrenia rodičom maloletej, a to podľa ustanovenia § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine, konkrétne uloženie povinnosti podrobiť sa psychologickému a sociálnemu poradenstvu na Referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny T. po dobu minimálne 6 mesiacov a možno aj dlhšie, ak to bude nevyhnutné. V prípade, že súd považuje doplnenie dokazovania za potrebné navrhuje, aby si súd vyžiadal odborné vyjadrenie prípadne znalecký posudok z oblasti pedopsychológie, ktorý by posúdil vhodnosť striedavej starostlivosti pre maloletú D.. Rovnako môže vyjadriť súhlas s návrhom otca na vykonanie znaleckého dokazovania z odboru psychológie, odvetvie poradenská psychológia, ktorý by posúdil vzťahy rodičov k maloletej, ich osobnostný profil, výchovné spôsobilosti, či interpersonálny konflikt medzi rodičmi.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

18. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „C.s.p.“) preskúmal rozhodnutie v napadnutých výrokoch podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. a contrario a zistil, že neboli splnené podmienky pre jeho zmenu alebo potvrdenie. Svoje rozhodnutie odôvodňuje nasledovne.

19. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu, rozsahom vykonaného dokazovania a skutkovými zisteniami súdu prvej inštancie považuje skutočný stav za nedostatočne zistený pre

spravodlivé rozhodnutie vo veci. Za daného stavu odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 389 ods. 1 písm. b) C.s.p. a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Neúplné zistenie skutočného stavu veci považuje odvolací súd za nesprávny procesný postup, ktorým znemožnil účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nedostatok zároveň nemožno odstrániť v odvolacom konaní dodržiavajúc zásadu dvojinstančnosti súdneho konania. V prejednávanom prípade sa de facto presúva dokazovanie na odvolací súd, proti záverom ktorého účastníci konania nie sú oprávnení podať riadny opravný prostriedok.

20. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

21. Podľa § 35 CMP, súd je povinný zistiť skutočný stav veci.

22. Podľa § 36 CMP súd je povinný vykonať aj iné dôkazy, ako navrhli účastníci, ak je to potrebné na zistenie skutočného stavu veci.

23. Predmetom preskúmvanej veci v odvolacom konaní vzhľadom na odvolacie námietky otca vyjadrujúce nesúhlas so skutkovými zisteniami a právnym záverom súdu prvej inštancie sa stala rozhodnou otázkou posúdenia predpokladov pre zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov.

24. Otec namieta závery súdu o skúmaní jej najlepšieho záujmu. Vyhodnotenie jej názoru s prihliadnutím na vek maloletej. Poukazuje na to, že súd sa vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom nevyrovnáva s kritériami rozhodnými pre zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti oboj rodičom. Rozhodnutie súdu považuje odvolateľ za nedostatočne odôvodnené. Namieta aj absenciu zdôvodnenia výšky výživného a úpravy styku maloletej s otcom. Tvrdí, že súd nedostatočne zhodnotil ním prezentované argumenty a rovnako nesprávne vyhodnotil zistený skutočný stav veci.

25. Prvou a rozhodnou otázkou v danom konaní je vyriešenie a nájdenie najvhodnejšieho modelu usporiadania pomerov medzi účastníkmi konania tak ,aby to bolo v najlepšom záujme dieťaťa. Pokiaľ nedôjde k dohode rodičov je to vždy povinnosťou súdu. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o zvolení formy starostlivosti o maloletú zvolil formu osobnej starostlivosti výlučnej a maloletú zveril matke. Svoje rozhodnutie zdôvodňuje tým, že na strane matky sú splnené predpoklady pre danú formu a táto fakticky vykonáva osobnú starostlivosť o maloletú dcéru , po rozpade vzájomného spoluzitia jej rodičov. Maloletá prejavila svoj názor a bola zistená naviazanosť maloletej na matku. Ďalším dôvodom pre rozhodnutie o výlučnej osobnej starostlivosti je existencia pretrvávajúcich napätých vzťahov medzi rodičmi.

26. Povinnosťou súdu je po rozpade rodiny, vždy sa snažiť vytvoriť, čo najlepšie podmienky pre nasledujúci život detí po rozpade rodiny a snažiť sa, aby sa tento zásah do rodinného života bol minimálny. Z hľadiska nutnosti rozhodovať o najlepšom záujme dieťaťa v konaniach o úpravách výchovných pomerov je potrebné vždy nájsť optimálne riešenie a najvhodnejší model usporiadania vzťahov detí a rodičov po rozpade manželstva rodičov. Vyžaduje sa ,aby rozhodnutie bolo v najlepšom záujme dieťaťa, potom súd musí u všetkých osôb, ktoré o zverenie dieťaťa prejavia úprimný záujem posúdiť všetky kritéria samostatne, zistiť, či sú naplnené rovnakou mierou a potom dieťa zveriť do výlučnej, či striedavej výchovy osôb alebo prijať také opatrenia, ktoré by takýto postup v budúcnosti umožnili (porovnaj Nález Ústavného súdu ČR sp.zn. I. ÚS 2482/13).

27. Podľa názoru odvolacieho súdu sú odvolacie námietky otca dôvodne a súd sa nedostatočne vyrovnal nateraz so všetkými rozhodnými okolnosťami pre prijatie záveru o najvhodnejšej forme starostlivosti o maloletú na čas po rozpade jej rodiny a pri neexistencii dohody rodičov o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinnosti k maloletej dcére. Odvolací súd po preskúmaní dôvodov , pre ktoré súd rozhodol o výlučnej osobnej starostlivosti jedného z rodičov má za to, že súd prvej inštancie nedostatočne vyhodnotil všetky kritéria pre zvolenie formy starostlivosti dostatočným spôsobom. Medzi potrebné kritéria treba zaradiť najmä : 1/ existencia pokrvného puta medzi dieťaťom a jeho zverenie usilujúcu osobu, 2/ mieru zachovania identity maloletého dieťaťa a jeho rodinných väzieb v prípade jeho zverenia do starostlivosti tej ktorej osoby, 3/ schopnosť osoby usilujúcej sa o zverenie maloletého dieťaťa

do jej starostlivosti zaistiť jeho vývoj a fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby a napokon 4/ pranie maloletého dieťaťa (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky zo dňa 26.05.2014 sp zn. I. ÚS 2482/13).

28. Z obsahu preskúmaného rozhodnutia nevyplýva vyrovnanie sa súdu s kritériom schopnosti oboch rodičov, a teda aj otca zaistiť pre maloletú náležitý jej vývoj, fyzické, vzdelávacie, emocionálne, materiálne a iné potreby. Pri tomto sa zohľadňuje vek, zdravotný stav, materiálne zabezpečenie, výchovné aj intelektuálne schopnosti a morálna integrita danej osoby a jej správanie k dieťaťu (porovnaj ESLP vo veci Liubenova c/a Bulharsku zo dňa 18.10.2011 č. 13786/04 bod 73). Pri posudzovaní daného kritéria z odôvodnenia rozhodnutia súdu nevyplýva, aby zisťoval schopnosti oboch rodičov vo vzťahu k tomu, ktorý z nich má vytvorené vhodnejšie výchovné podmienky, stanovuje len, že sú na strane matky, na strane otca sa k týmto schopnostiam súd nevyjadruje.

29. Pri striedavej osobnej starostlivosti je dôležité, aby na strane obidvoch rodičov boli vytvorené schopnosti zabezpečiť dieťaťu vývoj nielen materiálny, ale aj emocionálny. Pokiaľ súd zhodnotil, že predpokladom na strane matky má byť jej faktický výkon osobnej starostlivosti o maloletú po rozpade rodiny a jej naviazanosť na matku to nepostačuje. Pokiaľ súd preferuje matku ako rodiča ktorej zveril dieťa do osobnej starostlivosti musí náležitým spôsobom jej predpoklady vyhodnotiť s prihliadnutím na okolnosti danej prejedávanej veci. Okolnosťami prejednávanej veci, ktoré sa musia posúdiť sú predovšetkým skutočnosti, ktoré namieta otec v podanom odvolaní, a to je otázka jeho odchodu zo spoločnej domácnosti a ponechanie dieťaťa v osobnej starostlivosti matky a tým teda aj k vytvoreniu možnosti určitého sklamanie na strane maloletej a zároveň k vytvoreniu intenzívneho kontaktu len medzi matkou a dieťaťom. Zároveň sa súd musí náležitým spôsobom v tejto súvislosti vyrovnáť s námietkami otca vo vzťahu k tomu, že nie je mu umožňovaný alebo nebol umožňovaný dostatočne široký kontakt s maloletou, čo mohlo spôsobiť samozrejme určitú stratu citovej väzby na otca a zároveň určitú naviazanosť v inom a intenzívnom rozsahu na strane matky, čo aj sám súd konštatuje. Súd na jednej strane konštatuje, že D. má s otcom vytvorený pekný vzťah, ktorý je však potrebné prehľbovať a pracovať na jeho rozvíjaní pravidelným kontaktom otca a mal. D.. V tejto súvislosti je povinnosťou súdu náležitým spôsobom zdôvodniť dôvody, pre ktoré je potrebné vzťah ešte naďalej prehľbovať a čo považuje súd za dôvody, pre ktoré je rozdiel vzťahu na strane otca a na strane matky pokiaľ takéto závery prijal.

30. Dôležitou otázkou pri zvolení formy starostlivosti je aj vyhodnotenie v akom rozsahu sa stretáva rodič, ak nemá detí vo svojej starostlivosti, koľko času trávi s maloletým dieťaťom a aké sú dôvody pre prípadne strávenie spoločného času s týmto rodičom v inom rozsahu než s tým druhým rodičom, ktorý je preferenčným v danom prípade. Matka vo svojich vyjadreniach namieta skutočný záujem otca o maloletú a jeho záujem s ňou tráviť plnohodnotný čas. Daným námietkam sa musí súd venovať.

31. O tom aká je najvhodnejšia forma starostlivosti vyplýva aj zo vzájomného vzťahu rodičov. Je však potrebné zdôrazniť, že pokiaľ súd prvej inštancie poukazuje na komunikáciu konfliktnú tak absencia komunikácie medzi rodičmi, nemôže byť dôvodom pre nezverenie deti do striedavej osobnej starostlivosti, resp. dôvodom pre obmedzenie práva jedného z rodičov. Preto je súd vždy povinný pri zistení tejto absencie komunikácie vyhodnotiť, či je za zlú komunikáciu zodpovedný len niektorý z rodičov, ak sú za to ale zodpovední rovnako obidvaja rodičia, tak túto okolnosť potom nie je možné pričítať výhradne na ťarchu jednému z rodičov a potom zveriť dieťa len jednému z týchto rodičov. Súdy sa musia vždy s ohľadom na najlepší záujem dieťaťa aktívne usilovať o zlepšenie vzťahov medzi rodičov a to napríklad na nariadenej účasti na odbornej pomoci, meditačnom konaní, rodinnej terapii a nie je možné potom zamietnuť návrh len preto, že rodičia nie sú schopní sa medzi sebou dohodnúť. V danom prípade z rozhodnutia súdu sa javí, že rodičia majú konfliktnú komunikáciu ohľadne majetkového vyrovnania. Nie je zrejmé ako daná komunikácia je súdom vyhodnotená vo vzťahu k potrebám maloletej a predovšetkým ako súd starostlivosti posúdil potrebu pomoci rodičom v prípade ak ide o rodičovský konflikt. Z vyjadrenia súdu vyplýva, že ide o konflikt partnerský ohľadne majetkových vyrovaní. Z podaní matky vyplýva, že vníma existenciu aj rodičovského konfliktu a požaduje poskytnutie odbornej pomoci.

32. Bude úlohou súdu prvej inštancie teda sa náležitým spôsobom vyrovnáť s otázkou zhodnotenia existencie partnerského alebo rodičovského konfliktu. V prípade ak zistí, že ide o rodičovský konflikt a tento je potrebné riešiť aby nedošlo k eskalácii tohto konfliktu, potom rozhodne sám súd o poskytnutí odbornej pomoci rodičom. Vyhodnotí už poskytnutú odbornú pomoc, ktorá mala prebiehať, ako to vyplýva z tvrdenia matky, kedy otec danú odbornú pomoc odmietal. Je vecou obidvoch rodičov, aby

im záležalo na tom, aby nedochádzalo ku konfliktným situáciám a aby práve v záujme maloletej prijali poskytnutie odbornej pomoci. O jej forme rozhodne súd v prípade pokiaľ sa samotní rodičia nerozhodli použiť niektorú formu pomoci a vyhodnotí všetky rozhodné okolnosti pre čo najlepší model aj práve odbornej pomoci obidvom rodičom. Pretože súd pokiaľ prijme opatrenie vo vzťahu k zlepšeniu komunikácie medzi rodičmi, v priebehu konania je oprávnený ich aj vyhodnotiť a tak mal učiť už aj v prípade pokiaľ teda nejaká opatrenie už prijaté bolo medzi rodičmi práve pre zlepšenie komunikácie medzi rodičmi. Ak doposiaľ súd neprijal žiadne opatrenie, zväži prijatie opatrenia ako už bolo konštatované aj v prípade ak rozhodne vo veci o akejkoľvek forme starostlivosti ak sa mu javí, že rodičia odbornú pomoc potrebujú a nie sú schopní sa dohodnúť na zlepšení svojej komunikácie, pričom tento rodičovský konflikt nie je súlade so záujmami spoločného mal. dieťaťa.

33. Argument súdu prvej inštancie o nedostatočnej komunikácii medzi rodičmi by v istých prípadoch mohol stačiť na vylúčenie striedavej starostlivosti, pokiaľ by ani pokusy o nápravu zo strany súdu komunikáciu nezlepšili, súd však musí zistiť, na strane ktorého rodiča je príčina nevhodnej komunikácie a toto zistenie zohľadniť pri prípadnom zverení do výlučnej starostlivosti. V danom prípade si komunikačné zlyhania vyčítajú navzájom obaja rodičia a v tomto smere navrhli aj doplniť dokazovanie. Pri rozhodnutí o nezverení dieťaťa do striedavej starostlivosti musia súdy uviesť silné a relevantné dôvody, pričom v tomto prípade sa súd nevysporiadal s argumentmi navrhovateľa, že v súčasnej dobe je striedavá starostlivosť pre dieťa vhodnejšia, než bola pri prvej súdnej úprave výkonu rodičovských práv a povinností. Súd musí uviesť dostatočne silné argumenty prečo je striedavá osobná starostlivosť v danej situácii nevhodná alebo nie je v záujme maloletého dieťaťa (porov. nález ÚS ČR I. ÚS 1554/14).

34. Dôsledne sa skúma aj vzájomný rešpekt rodičov vo vzťahu k úlohe druhého z rodičov. To znamená, že sa musí vyhodnotiť ktorý z rodičov rešpektuje význam druhého rodiča a má snahu o najlepší priebeh osobnej starostlivosti a o najmenší dopad rozpadu rodiny pre maloleté deti. Dôležitým je zistenie rešpektovania úloh jedného z rodičov druhým z rodičov, zistenie, či si obaja uvedomujú rodičovskú zodpovednosť za rozpad rodiny, či si uvedomujú vážnosť starostlivosti a výchovy o maloletú dcéru po rozpade rodiny, či sú schopní vnímavo a citlivo reagovať na potreby a vyslovené názory spoločnej dcéry, či je možné badať u niektorého z rodičov snahu druhého rodiča znevažovať, manipulovať s deťmi a podobne, či pristupujú rodičia rovnako s rešpektom k úlohe rodiča, čím následne pomôžu výrazným spôsobom k zdravému psychickému vývinu svojich detí.

35. Najdôležitejším a rozhodujúcim kritériom je záujem maloletého dieťaťa, ktorý v každom jednotlivom prípade súd musí posúdiť, pretože nejde o nejakú vopred danú schému rozhodnutia, ani forma výlučnej ani striedavej osobnej starostlivosti nemôže byť paušálne využívaná ako forma spravodlivého rozdelenia starostlivosti o dieťa a otázka posúdenia najvhodnejšej formy musí byť dôkladne posúdená. Záujem a potreby deti musia byť v každom jednotlivom prípade posúdené zvlášť so snahou o minimalizáciu negatívnych dôsledkov pre maloletú .

36. Podľa článku 5 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len „ZoR“) záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

37. Podľa § 43 ZoR maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

38. Podľa § 38 ods. 1 a 2 CMP ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vypelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

39. Zákon o rodine a ani žiaden iný právny predpis presne nedefinuje pojem „záujem maloletého dieťaťa“. Obsah tohto pojmu je široký a je potrebné ho posudzovať vždy v kontexte špecifickosti konkrétneho prípadu s ohľadom na všetky okolnosti. Záujem maloletého dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri hľadaní konkrétneho najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom a tento záujem vyžaduje, aby sa na jeho výchove podieľali obaja rodičia, ktorí majú v živote maloletého dieťaťa bez pochybností nezastupiteľné postavenie (porovnaj nález Ústavného súdu Českej republiky vo veci II.ÚS 554/04).

40. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil aj prejavovým názorom maloletého dieťaťa. Právo maloletého dieťaťa vyjadriť slobodne svoj názor vo veciach, ktoré sa ho týkajú, je jeho nepopierateľným právom. V konečnom dôsledku však posúdenie záujmu dieťaťa prináleží súdu. Jeho úlohou je korigovať predstavy a názory maloletého dieťaťa o tom, čo je pre neho za danej situácie vhodné a čo nie (porovnaj uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci III. ÚS 707/04, IV. ÚS 288/04, III. ÚS 2150/07, I. ÚS 3082/10). Nemožno totiž pripustiť, aby bol v konaní zohľadnený výhradne názor maloletého dieťaťa bez zreteľa na všetky zistené skutočnosti a v súlade s takto vysloveným názorom, aby došlo k vyhláseniu autoritatívneho rozhodnutia súdu (porovnaj Uznesenie Ústavného súdu Českej republiky vo veci I. ÚS 268/02). Názor mal. dieťaťa je nesporne dôležitým a smerodajným kritériom pri rozhodovaní súdu o jeho záležitostiach, avšak tento názor je nevyhnutné vyhodnocovať v kontexte s ostatnými kritériami pre vyhodnotenie najlepšieho záujmu mal. dieťaťa. V niektorých prípadoch dochádza k situáciám, kedy je nutné pri vyhodnotení najlepšieho záujmu dieťaťa brať do úvahy aj iné kritériá, ktoré pri rozhodovaní môžu prevážiť.

41. Za predpokladu, že je dieťa dostatočne, rozumovo a emocionálne vypele, je treba jeho pranie považovať za zásadné vodítko pri hľadaní jeho najlepšieho záujmu. Súčasne však nie je možné, aby súd všeobecne prevzal jeho postoj a aby svoje rozhodnutie založil iba na jeho želaní, a to nie na starostlivom a komplexnom posudzovaní jeho záujmu. Jeho hodnotením musí byť zohľadnený vek, rozumová a emocionálna vypele a zároveň musí byť zvažovaná miera objektivity (nezávislosti jeho postoja). Okrem iného by mal byť jeho postoj najmä u mladších detí zisťovaný formou nepriamych otázok (porovnaj nález ÚS ČR II. ÚS 2866/2017). V prejednávanej veci súd založil svoje rozhodnutie aj na želaní dieťaťa. Nateraz však je potrebné súhlasiť s námietkami otca vo vzťahu k zisťovaniu názoru maloletého dieťaťa, resp. k jeho vyhodnoteniu súdom, pretože u maloletej súd vyhodnotil jej názor, avšak neprihliadol na jej vek a rozumovú vypele, pretože jej názor je potrebné vyhodnotiť, ale súd vo svojom rozhodnutí neodôvodňuje, prečo tomuto názoru prikladá pomerne silnú váhu a má byť jedným z rozhodných faktorov pre zvolenie formy výlučnej osobnej starostlivosti. Súd prvej inštancie prevzal teda názor maloletého do svojho rozhodnutia, opiera sa o neho bez toho, aby ho posúdil v širších súvislostiach a najmä za situácie, kedy maloletá je dlhodobo vo fatickej osobnej starostlivosti matky. Otec opustil spoločnú domácnosť, má menej času pre stretávanie sa s maloletou a nemá vytvorený priestor pre stretávanie sa podľa jeho tvrdenia ako už bolo konštatované. Súd je samozrejme povinný tento názor maloletého dieťaťa vyhodnocovať, ale nanovo bude súd v danej veci rozhodovať, a teda ak sa prikloní k názoru maloletého dieťaťa, musí zároveň zohľadniť všetky rozhodné ďalšie kritéria a okolnosti a svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Podľa názoru odvolacieho súdu tak súd prvej inštancie neučinil a jeho rozhodnutie nateraz nemá v sebe všetky rozhodné atribúty pre prijatie jednoznačného záveru o najvhodnejšej forme starostlivosti o maloletú D..

42. Potrebné je zdôrazniť, že striedavá osobná starostlivosť vyžaduje a predpokladá zo strany rodičov toleranciu, spoločnú vôľu, schopnosť spolu komunikovať a spolupracovať, nezapájať maloleté dieťa do vzájomných rozporov.

43. Súd nesúhlasí rodiča so striedavou osobnou starostlivosťou matky musí vyhodnotiť, či je v záujme maloletej alebo je len nejakou obštrukciou. Je tak zrejmé, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o tom ktorému z rodičov bude maloletá zverená nezohľadnil všetky zákonné kritéria, okolnosti daného prípadu a z nich vyplývajúce posúdenie najlepšieho jej záujmu, ktorý je vždy prioritným hľadiskom a súd musí rozhodnúť o konkrétnej podobe najvhodnejšieho usporiadania vzťahov medzi rodičmi a deťmi. V záujme maloletej je vždy aby rodičia našli spoločne ten najlepší model pre správne fungovanie vzťahov v rodine

po jej rozpade. Rodičia nesú diel zodpovednosti za rozpad rodiny a preto je správne ,aby rodičovskú zodpovednosť prejavili pri hľadaní optimálneho riešenia spoločnej starostlivosti o maloletú nie je pritom dôležité aká forma bude práve nimi zvolená , dôležité je aby ich dcéra nadobudla pocit istoty a bezpečia aj po rozpade rodiny . Schopnosť konštruktívnej komunikácie je vecou oboch rodičov. Ak sa naučia komunikovať o potrebách maloletej a akceptovať druhého rodiča je odvolací súd presvedčený, že dajú aj svojej dcére do života veľmi dôležitý a jasný signál, že vzniknuté ťažkosti vzájomne vyriešili, prijali vlastný podiel zodpovednosti nájsť riešenie. A v neposlednom rade nezničia puto svojej dcéry, ktorú nepochybne obaja milujú k jednému z nich. Iba tak budú môcť a smieť obaja rodičia milovať a tráviť čas s maloletou obaja.

44. V rozhodnutí súdu absentuje konštruktívne a logické zdôvodnenie záveru súdu, ktorý na strane jednej tvrdí, že je potrebné rozvíjať pravidelný kontakt mal. D., konštatuje teda, že vzťah je vytvorený dobrý, resp. pekný. Na strane druhej však jeho rozhodnutie o úprave styku je pomerne v úzkom rozsahu a nezodpovedá pravidlám vytvorenia možnosti rovnocenného trávenia plnohodnotného času s otcom, teda rodičom, ktorému dieťa nebolo súdom zverené do osobnej starostlivosti, pričom súd v rozhodnutí v bode 35. svojho rozhodnutia konštatuje, aký je styk dôležitý pre realizáciu práv a povinností a na výchovné pôsobenie. Dané rozhodnutie nie je teda dostatočne odôvodnené, je nepreskúmateľné v tomto ohľade.

45. Odvolací súd neprejudikuje ako má byť v danej veci napokon rozhodnuté, z hľadiska ústavného práva na spravodlivý proces je však dôležité, aby sa konajúci súd argumentačne vysporiadal s návrhom na zmenu zverenia a tvrdeniami navrhovateľa, že od poslednej úpravy pomerov nastali také zmeny, ktoré odôvodňujú túto zmenu a následne posúdil možnosť nariadenia striedavej starostlivosti z hľadiska zákonných predpokladov. Súd prvej inštancie nanovo rozhodne o úprave pomerov rodičov, vykoná dokazovanie v naznačenom smere opätovne dôsledne vypočuje rodičov , vyrovná sa a vyhodnotí vyššie opísané kritéria pre formu osobnej starostlivosti.

46. Otec v odvolacom konaní navrhol vykonať nové dôkazy, s ktorými súhlasila aj matka. Odvolací súd vzhľadom na zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie a vrátenie veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie nepovažuje za účelné vykonať nové dokazovanie v rámci odvolacieho konania, keďže tieto môže vykonať súd prvej inštancie v rámci posúdenia vhodnosti, či nevhodnosti nariadenia striedavej starostlivosti. Od napadnutého výroku I. rozsudku súdu prvej inštancie sú závislé ostatné odvolaním napadnuté výroky, keďže však odvolací súd vyhovel odvolaniu už pri výroku I., nebolo nutné sa v ďalšom zaoberať odvolacími námietkami, ktoré sa týkajú ostatných výrokov. S výnimkou výroku V.

47. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody pristúpil odvolací súd k zrušeniu rozsudku tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozduťia a k vráteniu veci súdu prvej inštancie (§ 389 ods.1 písm. b) CSP a § 391 ods.1 CSP). Súd prvej inštancie nanovo rozhodne o návrhu otca a vykoná dokazovanie v naznačenom smere.

48. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

49. Rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov; § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného

predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolaťel musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).